

Samferdselsdepartementet

Boks 8010 Dep
0030 Oslo

postmottak@sd.dep.no

Deres ref.: 11/1313-RHO

Vår ref.: 016.1 BW

Oslo, 9. november 2011

HØRINGSUTTALELSE OM POSTENS KONSESJON

MBL viser til Samferdselsdepartementets brev av 28.09.2011 om utkast til ny konsesjon for Posten Norge AS.

Postdistribusjon er svært viktig for avisbransjen. Posten omdeler ca 20 prosent av alle solgte aviser, og har i store deler av landet tilnærmet monopol på omdeling av aviser. Høy og stabil kvalitet, et godt servicenivå, reelt markedsbaserte priser og seksdagersomdeling er av avgjørende betydning for avisene.

Oppsummert mener MBL følgende:

- MBL ber departementet vurdere om omdeling av aviser skal gis et eget og høyere krav til andel som skal være fremme hos mottaker D+1, begrunnet i at det er kritisk viktig at avisene kommer frem som bestilt.
- MBL vil sterkt advare mot å endre dagens krav til omdeling seks dager i uken, og er tilfreds med at departementet foreslår å opprettholde dette kravet.
- Posten skal utvise grov uaktsomhet¹ for at kundene skal få erstatning for tapt, skadet og forsinket post. Dette gjør det vanskeligere for Postens kunder å få kompensasjon for misligholdte tjenester. MBL mener at for kunder som aviser må det være tilstrekkelig at Posten har misligholdt avtalen.
- MBL anbefaler at departementet utpeker en uavhengig klageinstans for postklager.
- MBL anbefaler at grensen for hvor mye prisene for enkelttjenester kan endres hvert år står fast på nåværende 5 prosentpoeng.

Pressepolitikken står fast

Statens mål for pressepolitikken står fast. Regjeringen sier i Prop. 1 S (2011–2012) for Kulturdepartementet dette:

”Regjeringens overordnede målsetting på medieområdet, slik det er nedfelt i Soria Moria-erklæringen, er å sikre ytringsfrihet, rettsikkerhet og et levende demokrati. Statens ansvar på medieområdet ble i 2004

---

¹ § 14, Forskrift om formidling av landsdekkende postsendinger

grunnlovsfestet ved innføringen av det såkalte infrastrukturkravet i Grunnlovens § 100, sjette ledd: "Det påligger Statens Myndigheter at lægge Forholdene til Rette for en aaben og oplyst offentlig samtale."

Med utgangspunkt i dette infrastrukturkravet er hovedmålet for mediepolitikken å opprettholde et mediemangfold som kan sikre befolkningen tilgang til en mangfoldig og åpen samfunnsdebatt, nyheter og informasjon av høy redaksjonell standard og kulturuttrykk av høy kvalitet og stor bredde. En viktig forutsetning er produksjon av innhold som reflekterer norsk språk, kultur, identitet og norske samfunnsforhold."

I dette bildet står avisene sentralt. Posten har en viktig rolle for å bidra til en sikker levering av aviser utgitt på papir også fremover. Gjennom Posten, som et statseid selskap, bør staten også på dette feltet sikre at de mediepolitiske målene ivaretas. Reduserte tjenester fra Posten eller urimelige prisøkninger, vil i praksis vanskeliggjøre at de tradisjonelle papiravisene kan fylle den rollen regjeringen peker på i sitatet over. Det er dessuten et paradoks at de lojale kundene i praksis straffes med store prisøkninger fordi volumene synker.

En lang rekke aviser er helt avhengige av Posten som distributør. I store deler av landet har Posten et de facto monopol, og i praktisk talt hele landet er Posten et viktig ledd i avisdistribusjonen. Ofte er det de økonomisk mest utsatte avisene, som den offentlige pressepolitikken er innrettet på å støtte, som er mest avhengige av Posten. Eksempler på dette er aviser som er riksspredt eller lokalaviser i distriktene som ikke har mulighet til egendistribusjon.

Aviser er av avgjørende betydning for et demokrati. Posten må kunne sørge for en effektiv formidling av aviser til konkurransedyktige priser og med høy kvalitet. Distribusjon av aviser inntil 2 kg må være tilgjengelige for befolkningen i hele landet gjennom Postens landsdekkende postnett. Aviser må sikres et godt og likeverdig tilbud i alle deler av landet, med krav for fremsending/utførelse av disse tjenestene som ivaretar avisenes behov med hensyn til innlevering og fremsending.

Betingelser i Posten konsesjon

Fremsendingstider

Leveringsandelen viser hvor stor andel av Posten som er fremme til tiden, dvs. for prioritert post D+1. For avisene er leveringsandel som over tid er lavere enn 99,9 % svært problematisk. Kravet i konsesjonsutkastet er 85 %. I praksis er andelen for avisdistribusjon langt høyere enn 85 %. Det er likevel problematisk for avisene at kravet er så lavt, siden det åpner for at Posten i perioder kan ha en distribusjonskvalitet som er helt uakseptabel for avisene og deres kunder. MBL ber departementet vurdere om omdeling av aviser skal gis et eget og høyere krav.

Leveringshyppighet

Svært mange aviser utkommer seks dager pr. uke, og en rekke aviser med færre utgivelser har lørdag som en utgivelsesdag. Avisene har nå større utfordringer med å holde opplagene enn tidligere. Det er derfor av kritisk betydning for avisene at Posten har omdeling seks dager i uken.

Posten har i brev av 19. august d.å. til departementet tatt til orde for å endre kravet om omdeling også på lørdager. Posten hevder i brevet at "Posten har i møte med avisenes bransjeorganisasjoner skissert en løsning som beskrevet over. Avisene bekrefter at de er innstilt på å samarbeide om løsninger som er best mulig for avisene dersom Postens plikt til postomdeling på lørdager faller bort." Dette er en tolkning av vårt møte med Posten som vi ikke kjenner oss igjen i. Vi fikk ikke skissert et forslag som beskrevet i brevet, og har derfor heller ikke kommentert et slikt forslag.

MBL vil sterkt advare mot å endre dagens krav til omdeling seks dager i uken, og er tilfreds med at departementet foreslår å opprettholde dette kravet.

Styringsredskaper

Det er stort sett de samme styringsredskapene som brukes i ulike europeiske land for i sikre at postoperatører leverer tjenester med høy kvalitet. Det finnes følgende styringsredskaper i de nasjonale regelverkene:

- klage- og erstatningsordning for brukere
- uavhengig klageinstans for brukere
- rapportering av kvalitetskrav
- bøter ved ikke-etterlevelse av kvalitetskrav
- tilbaketrekning av konsesjon ved grove kvalitetsbrudd.

Det er imidlertid to interessante begrensninger i de norske styringsredskapene. For det første krever norske myndigheter at Posten skal utvise grov uaktsomhet² for at kundene skal få erstatning for tapt, skadet og forsinket post. Dette gjør det vanskeligere for Postens kunder å få kompensasjon for misligholdte tjenester. For det andre er det ingen uavhengig klageinstans i Norge. Det er kun Posten som behandler brukerklager. Disse begrensningene kan påvirke styringsredskapenes virkningsmuligheter. Redskapenes effekt på Postens tjenestekvalitet avhenger av sannsynligheten for og størrelsen på en reaksjon ved brudd på et kvalitetskrav. Dette kan håndteres ved å relatere Postens tjenestepriker til kvaliteten på tjenestene for innenlandsk post. Dette kan bidra til at Posten får økt insentiv til å levere høy tjenestekvalitet. En slik EU-godkjent ordning finnes allerede for internasjonal post i EØS-landene.

Maksimalprisordningen

Posten ønsker et mer fleksibelt pristak, og hevder at maksimalprisordningen i konsesjonens punkt 5.7 ikke er tilpasset en situasjon med kraftig volumfall. Posten ber om tillatelse til å øke prisene for gjennomsnittet av de regulerte tjenestene tilsvarende lønnsøkningen pluss volumfallet minus et effektiviseringskrav. Posten ønsker videre at denne ordningen skal kunne settes til side ved større produkt- og prisomlegginger i konsesjonsperioden.

MBL er enig med Post- og teletilsynet (PT) i at en maksimalprisordning er et velegnet virkemiddel for å sikre formålet med reguleringen og samtidig balansere hensynet til forbrukerne med Postens behov for fleksibilitet. MBL er uenig i at sterkt fallende volumer gjør det nødvendig å gi Posten betydelig frihet til å rebalansere prisene på enkelttjenester, dersom dette innebærer å velte kostnadene over på kundene gjennom at gjenværende kunder må bære stadig høyere andel av felleskostnader. Posten er en nødvendig del av landets infrastruktur, og departementet må derfor gjennom statsbudsjettet bidra til at Posten kan opprettholde en nødvendig økonomisk handlefrihet uten at det er nødvendig å laste alt over på kundene.

MBL kan derfor ikke støtte en økning i grensen for hvor mye prisene for enkelttjenester kan endres hvert år fra nåværende 5 prosentpoeng.

Vi vil peke på at PT mener at ”*det er viktig å være klar over at tjenestene som inngår i maksimalprisordningen utgjør en svært liten andel av totalomsetningen og totalvolumet innenfor postsegmentet. Dersom det tas inn en separat volumfaktor for alle tjenestene i pristaksmodellen risikerer man at de regulerte tjenestene, som er utsatt for mindre direkte konkurranse, bidrar uforholdsmessig mye til å kompensere for volumfallet i andre deler av Postens virksomhet. I tillegg har Posten spilt inn at volumberegningen som ligger til*

---

² § 14, Forskrift om formidling av landsdekkende postsendinger

grunn for vektene i dagens pristaksmodell bør være basert på totalvolumet for adressert post. En slik tilnærming vil kunne medføre at de enkelte tjenestene i pristakskurven vil kunne økes uforholdsmessig mye ettersom de vektete økningene vil bli svært små når totalomsetningen for adressert brevpost på konsernnivå legges til grunn.

PT mener det heller ikke er hensiktsmessig å benytte en volumfaktor selv om denne begrenses til å omfatte tjenestene som inngår i pristakskurven. Som Posten selv har påpekt er det forholdsvis stor usikkerhet knyttet til volumene og volumprognosene på et så lavt nivå, og risikoen for overkompensasjon må anses å være høy.”³

Prinsippet om å begrense Posten mulighet til ekstra store prisøkninger på noen områder er godt. MBL mener imidlertid at det også må stilles strengere krav om effektivisering, og som nevnt at departementet gjennom statsbudsjettet må bidra til at Posten kan opprettholde en nødvendig økonomisk handlefrihet uten at det er nødvendig å laste alle kostnadsøkninger over på kundene.

Vi bidrar gjerne med mer informasjon om avisenes situasjon hvis det er ønskelig.

Vennlig hilsen

MEDIEBEDRIFTENES LANDSFORENING

Randi S. Øgrey
Adm. direktør

---

³ Se PTs høringsuttalelse i denne sak.